

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.13.SGB.0.11.00.00-610 1579
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7/14288)

032940

25 Haziran 2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 11/05/2010 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-22865 sayılı yazınız.

Adana Milletvekili Nevin Gaye ERBATUR'a ait 7/14288 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımızca incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler ekte sunulmaktadır. Bilgilerinize arz ederim.

Ömer DİNÇER
Bakan

EK : 1 yazı

İnönü Bulvarı No:42 Emek 06520 Ankara
Tel : 0312 212 20 72 – Faks : 0312 215 18 00
www.csgeb.gov.tr

İrtibat : G. KODAL
Tel : 296 64 36
e-mail. : eyardimciel@csgeb.gov.tr

ADANA MİLLETVEKİLİ NEVİN GAYE ERBATUR'UN 7/14288 ESAS NO'LU
YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP

Bakanlığımız iş müfettişlerince 2009 yılında 56.095 işyeri teftişi yapılmış olup 1.647.611 işçiye ulaşılmıştır. Mevzuata göre 14 yaşını bitirmiş, 15 yaşını doldurmamış ve ilköğretimini tamamlamış olanlar çocuk işçi, 15 yaşını tamamlamış, ancak 18 yaşını tamamlamamış olanlar genç işçi olarak değerlendirilmektedir. Çocuk ve genç işçi ayrımı yapılmadan yürütülen teftişler sonucu 6.964 çocuk+genç işçi tespit edilmiş olup ulaşılan çocuk+genç işçi oranı yüzde 0,042'dir.

Yine Bakanlığımız iş müfettişlerince 2010 yılının ilk üç ayı itibariyle 10.639 işyeri teftişi yapılmış olup 830.414 işçiye ulaşılmıştır. 2010 yılında bilgisayar programında yapılan geliştirme sonucunda çocuk ve genç işçi ayrımı yapabildiğimizden, bu teftişler sonucu 6.117 çocuk, 3.165 genç işçi tespit edilmiş olup ulaşılan çocuk işçi oranı yüzde 0,073'dür.

Son çocuk işgücü anketi TÜİK tarafından 2006 yılında gerçekleştirilmiş olup sonraki yıllara ait kapsamlı veri bulunmamaktadır.

2006 Çocuk İşgücü Anketi sonuçlarına göre, Türkiye'de 6-17 yaş grubunda bulunan 16 milyon 264 bin çocuğun yüzde 5,9'u (958 bin kişi) ekonomik işlerde çalışmaktadır.

6-17 yaş grubunda ekonomik işlerde çalışan çocukların yüzde 41,1'i tarım, yüzde 28,3'ü sanayi, yüzde 21,4'ü ticaret ve yüzde 9,2'si hizmet sektöründe çalışmaktadır.

Türkiye, çalışma yaşamının öncelikli risk grubu olan çocuk işçiliğini önlemeye yönelik olarak 1992 yılında Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ile imzaladığı protokol ile Çocuk Emeginin Sona Erdirilmesi Uluslararası Programına (IPEC) ilk aşamasında katılarak bu konudaki kararlılığını ortaya koymuştur. Türkiye, çocuk işçiliği konusuyla ilgili Mutabakat Zabtını ILO ile imzalayan ilk altı ülke arasındadır.

1992 yılında ILO ile Türk Hükümeti arasında imzalanan protokol sonrasında çocuk işçiliğini önlemeye yönelik çalışmalar yapan kamu kurum ve kuruluşları, işçi-işveren kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak üzere Bakanlığımız Çalışma Genel Müdürlüğü bünyesinde Çalışan Çocuklar Bölümü oluşturulmuştur.

Anayasamızın 50 nci maddesinde "Kimse yaşına, cinsiyetine ve gücüne uymayan işlerde çalıştırılmaz. Küçükler ve kadınlar ile bedeni ve ruhi yetersizliği olanlar çalışma şartları bakımından özel korunurlar..." hükmü gereğince ve çalışma hayatında bulunan bütün bireylerin eşit şartlardan yararlanması ve bazı hassas grupların ise pozitif ayrımcılık kapsamında değerlendirilmesi, takip edilmesi ve çalışma yaşamını sürdürmesinde teşvik edilmesi amacıyla 2009 Eylül ayında, Genel Müdürlük bünyesinde, Çalışan Çocuklar, Cinsiyet Eşitliği ve Özürlüler Şubelerinden oluşan Dezavantajlı Gruplar Daire Başkanlığı oluşturulmuştur.

Bakanlığımız, Kamu Kurum ve Kuruluşları, İşçi ve İşveren Sendikaları, Gönüllü Kuruluşlar ve Üniversitelerle birlikte kurumsal yapı oluşturma, saha araştırmaları, eğitim, duyarlılık artırma, kamuoyu oluşturma, model oluşturma, doğrudan yardım gibi konularda 100'ün üzerinde projenin koordinasyonuna ve yürütülmesine katkıda bulunmuştur.

Türkiye pek çok uluslararası kuruluşa üye olup bu kuruluşlarca çocuk haklarına ve çocuk istihdamına yönelik olarak alınan uluslararası kararlara hızla uyum gösteren bir ülkedir.

Türkiye, bugün dünyada en yaygın kabul gören insan hakları belgelerinden birisi olan Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeyi 1994 yılında, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün temel sözleşmeleri olarak kabul edilen İstihdama Kabulde Asgari Yaşa İlişkin 138 Sayılı Sözleşmeyi 1998 yılında ve En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin 182 Sayılı Sözleşmeyi 2001 yılında onaylamıştır.

Bakanlığımız tarafından Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 182 sayılı sözleşmesinde belirtilen doğrultuda, ilgili tüm kurum ve kuruluşların katkılarıyla çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerinin, ortadan kaldırılmasına yönelik olarak "Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi İçin Zamana Bağlı Ulusal Politika ve Program Çerçevesi" hazırlanmıştır. Bu program ile çocuk

işçiliğinin ortadan kaldırılmasına ilişkin faaliyetlerin, bütüncül, katılımcı ve takvimlendirilmiş bir ulusal program çerçevesinde gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır. Program çerçevesinde çocuk işçiliğini önlemeye yönelik temel stratejiler ve faaliyetler ile bunları uygulayacak kurum ve kuruluşlar ile sorumlulukları belirlenmiştir.

Hazırlanan bu program ile çocukların çalışma yaşamına girmesinde temel nedenleri oluşturan yoksulluğun ortadan kaldırılması, eğitimin kalitesinin ve ulaşılabilirliğinin artırılması, toplumsal bilinç ve duyarlılığın artırılması gibi geniş kapsamlı tedbirlerle başta çocuk işçiliğinin en kötü biçimleri olmak üzere çocuk işçiliğinin 10 yıllık bir zaman periyodu (2005-2015 dönemini kapsamaktadır) içinde önlenmesi temel hedef olarak belirlenmiştir.

Programa göre öncelikli hedef gruplar, "Sokakta Çalışma, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerde Ağır ve Tehlikeli İşlerde Çalışma, Tarımda Aile İşleri Dışında, Ücret Karşılığı Gezici ve Geçici Tarım İşlerinde Çalışma" olarak belirlenmiştir.

Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi İçin Zamana Bağlı Politika ve Program Çerçevesinin uygulanmasına destek vermek üzere kamu kurumları, işçi ve işveren konfederasyonları ve sivil toplum kuruluşları geliştirdikleri projeleri, 2005 yılı başından itibaren birçok ilimizde uygulamaya koymuşlardır. Yapılan çalışmalarla çocuk işçiliği ile mücadelede önemli adımlar atılarak bilgi birikimi, deneyim ve önemli oranda toplumsal bilinç oluşmuştur.

Türkiye'de çocuk işçiliğini önlemeye yönelik olarak yürütülen projeler ve sorunun çözümüne getirilen yeni yaklaşımlar çocuk işçiliği ile mücadele eden diğer ülkelere örnek olabilecek boyut ve çeşitliliktedir.

Bunun en güzel örneği, 2006 yılı Haziran ayında Cenevre'de yapılan ve 189 ülkenin Çalışma Bakanlarının katıldığı ILO Genel Kurulunun özel oturumunda çocuk işçiliği konusunda en iyi mücadele eden 3 ülkeden biri olarak ülkemizin seçilmesidir.

Çocuk işgücüne yönelik yapılan araştırma sonuçlarına bakıldığında da ülkemizde çalışan çocuk sayısında yıllar itibarıyla belirgin bir azalmanın olduğu görülmüştür.

Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi İçin Zamana Bağlı Politika ve Program Çerçevesini desteklemek için 2005-2008 yılları arasında 20 ilde 10 proje yürütülmüş çocuk işçiliğine ilişkin bilinçlendirme ve çalışan çocukların eğitime yönlendirilmesi konusunda önemli mesafe kaydedilmiştir.

4857 sayılı İş Kanununun 71 inci maddesinde çocuk ve genç işçilerin çalıştırılmama ve çalıştırılma şartları belirlenmiştir. Ayrıca söz konusu kanunun 71 nci maddesine dayanılarak "Çocuk ve Genç İşçilerin Çalıştırılma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bakanlığımız İş Teftiş Kurulu Başkanlığınca yapılan teftişlerde mevzuatımızda belirlenen usul ve esaslar dikkate alınarak çocuk ve genç işçilerin çalışma koşulları denetlenmektedir.

